

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (03/06/2022)**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1.

Σε απόσπασμα του κειμένου του ο συγγραφέας διερευνά τους παράγοντες που καθιστούν σημαντική την ιστορική γνώση. Ειδικότερα, επισημαίνει την καταλυτική επίδραση της ιστορίας στην ανθρώπινη ζωή, τονίζοντας ότι το σημερινό κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο είναι ήδη σχηματισμένο απ' τους προγόνους, γι' αυτό κι εμείς έχουμε ευθύνη απέναντι στις επόμενες γενιές. Στόχος της ιστορίας, κατά τον συντάκτη, είναι η κατανόηση του παρόντος, η γνώση του πολιτισμού και η καθοδήγηση για το μέλλον.

ΘΕΜΑ Β

B1.

- α) Λάθος
- β) Λάθος
- γ) Σωστό
- δ) Σωστό
- ε) Σωστό

B2.

α) Ο τίτλος του κειμένου 1 «Γιατί να μαθαίνουμε Ιστορία;» έχει τη μορφή μιας γνήσιας ευθείας ερώτησης. Με τη μορφή αυτή ο συγγραφέας επιτυγχάνει την αμεσότητα επικοινωνίας με τον δέκτη, προσδίδοντας ζωντάνια, θεατρικότητα και διαλογικό χαρακτήρα. Παράλληλα, εκφράζεται με έμφαση η απορία γιατί να μάθει κάποιος Ιστορία, προσδίδοντας υφολογική ποικιλία. Επομένως, ο συγγραφέας κινητοποιεί τον δέκτη, θέτει σε εγρήγορση τον νου του και τον παρακινεί να προβληματιστεί. Άρα ο τίτλος είναι εύστοχος και παρουσιάζεται με εύληπτο τρόπο, καθώς προσδίδει καθολικότητα με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο «μαθαίνουμε».

B2.

β) Στο τέλος της πρώτης παραγράφου ο συγγραφέας παραθέτει τα λόγια των φοιτητών σε ευθύ λόγο περικλείοντάς τα σε εισαγωγικά: «Γιατί, κύριε, να πρέπει...μέλλον;» Με αυτόν τον τρόπο το ύφος γίνεται άμεσο, οικείο και φιλικό αποδεικνύοντας την προσωπική σχέση των φοιτητών με τον καθηγητή τους. Ειδικότερα οι φοιτητές εκφράζουν την απορία τους και τον γενικότερο προβληματισμό τους για την αξία της ιστορίας στη ζωή τους. Τέλος, ο ευθύς λόγος προσδίδει διαλογικό χαρακτήρα, ενώ το ερώτημα λειτουργεί μεταβατικά καθώς στην επόμενη παράγραφο

απαντάται. Παρουσιάζεται δηλαδή ένας ζωντανός διάλογος στον δέκτη με τη μορφή τους ευθέος λόγου.

B3.

Γλωσσικές επιλογές που ευαισθητοποιούν τον αναγνώστη σχετικά με τη σημασία της επετείου για την ιστορική μνήμη:

- Συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις – φράσεις «βαθύ πατριωτισμό», «ήρωες», «παρελούν οι θερμοπύλες», «αγνοούμενοι» (ασκεί συναισθηματική επίδραση και ανακαλεί στη μνήμη ιστορικές στιγμές)
- Επανάληψη: «γενέθλια» 4 φορές (έμφαση, συνειρμική σύνδεση αναμνήσεων)
- Ασύνδετο σχήμα «τιμά τους ήρωες, ...σιωπηρά, ...αγνοούμενο» (γοργός ρυθμός, κλιμάκωση συναισθημάτων)
- Μεταφορά «επέτειος...ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο» (δραματικότητα, ζωντάνια, εκφραστικότητα, δυνατότητα οπτικοποίησης του μηνύματος)
- Χρήση άενικου προσώπου «για να επανέλθω» «για να δώσω» (προσδίδει προσωπικό ύφος και βιωματικό χαρακτήρα)
- Αντίθεση «χαρές – απώλειες» μέσω της αντιπαράθεσης τονίζει τα ευχάριστα και τα δυσάρεστα συναισθήματα που προκαλούν οι χαρές και οι απώλειες.

Γ.

Γ1.

Το ταγάρι που βρήκε καταχωνιασμένο σε μια παλιά κασέλα η αφηγήτρια αποτελεί οικογενειακό κειμήλιο. Όπως προκύπτει απ' την αφήγηση, το αναγνώρισε και η μητέρα αλλά και η γιαγιά της, η οποία μάλιστα συγκινήθηκε και της αποκάλυψε ότι ανήκε στην προίκα της. Η σχέση της οικογένειας με το ταγάρι και η σύνδεσή του με την οικογενειακή ιστορία προβάλλεται έντονα με την επιλογή του ομοδιηγητικού αφηγητή. Συγκεκριμένα, αφηγείται η εγγονή σε άπρόσωπο την ιστορία του ταγαριού καθιστώντας την εστίαση εσωτερική («θα σας πω την ιστορία του ταγαριού», «το βρήκα καταχωνιασμένο...»). Με τον τρόπο αυτό η αφήγηση χαρακτηρίζεται από την αμεσότητα της προσωπικής μαρτυρίας κερδίζοντας έτσι σε αξιοπιστία. Η συμβολική σημασία του ταγαριού για την οικογένεια αναδεικνύεται και από τα λόγια της γιαγιάς σε ευθύ λόγο «πράγματα για μια ζωή» και νοσταλγικό τόνο. Η εναλλαγή πλαγίου – ευθέος λόγου προσδίδει υφολογική ποικιλία και διαλογικό χαρακτήρα, ενώ ταυτόχρονα τονίζει τον πατρογονικό δεσμό της οικογένειας με το ταγάρι. Η γιαγιά το συνδέει στη μνήμη και την καρδιά της με τη μητέρα της, τον γάμο της, την προίκα της αλλά και με περασμένες συνήθειες, όπως αυτή των γυναικών που ύφαιναν στον αργαλειό. Στο σημείο αυτό αξίζει να προστεθεί ότι στο απόσπασμα «Μου διηγήθηκε τα νυχτέρια...το φως του λυχναριού» όπου υπάρχει περιγραφή μέσα στην αφήγηση αλλά και οπτική εικόνα (γυναίκες υφαίνουν στον αργαλειό με το φως του λυχναριού) δίνεται στον δέκτη η δυνατότητα να ανασυνθέσει στη φαντασία του το σκηνικό και να αντιληφθεί τι πραγματικά αντιπροσωπεύει το ταγάρι για την οικογένεια, καθώς η ύφανσή του σχετίζεται με την ιστορική παράδοση της οικογένειας.

Αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας και ιδιαίτερα μετά την επαφή μου με τη γιαγιά και τη νοσταλγική της αναπόληση όχι μόνο θα κρατούσα το ταγάρι αλλά θα αισθανόμουν και έναν

ιδιαίτερο δεσμό με αυτό. Είναι σίγουρο ότι θα το θεωρούσα μέρος της οικογενειακής παράδοσης, μια ζωντανή μαρτυρία της ιστορικής συνέχειας της οικογένειας, φορέα αναμνήσεων αλλά και πολιτισμού.

Δ.

Δ1.

Άρθρο

Τίτλος: Η (απ)ουσία της Ιστορίας

Πρόλογος

Αφόρμηση από την επικαιρότητα

Αναφορά στο θέμα

Παρουσίαση των ζητούμενων

Κυρίως θέμα

α) ζητούμενο: αξία της ιστορικής γνώσης

- Γνώση των ιστορικών γεγονότων της ελληνικής ιστορίας και της παγκόσμιας, καθώς και των επιπτώσεων τους στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.
- Επίδραση του ιστορικού παρελθόντος στο βιωματικό μας παρόν (αποφυγή επανάληψης λαθών, σύγκριση και δημιουργική αξιοποίηση γεγονότων και καταστάσεων)
- Ενημέρωση για τους ήρωες προγόνους μας και για τις αρετές τους, οι οποίοι αποτελούν για εμάς πρότυπο σκέψης και δράσης.
- Έμπνευση από την ιστορική παράδοση για καλλιτεχνικές δημιουργίες (θεατρικά έργα, κινηματογραφικές ταινίες, πίνακες ζωγραφικής, αγάλματα, λογοτεχνικά έργα)
- Απομάκρυνση από ρατσιστικές αντιλήψεις που οδήγησαν σε πολεμικές συρράξεις στο παρελθόν (γνώση – συνειδητοποίηση συνεκτικών δεσμών μεταξύ των λαών)
- Άμβλυση του φανατισμού και της βιαιοπραγίας εναντίον των μειονοτικών ομάδων μιας χώρας.
- Διαφύλαξη των στοιχείων της εθνικής μας ταυτότητας

β) ζητούμενο: βιωματικοί τρόποι καλλιέργειας του ενδιαφέροντος για το ιστορικό παρελθόν

- Οικογένεια: συζητήσεις και επισκέψεις σε ιστορικούς χώρους, ώστε να συνδυαστεί η γνώση του παρελθόντος με τον χώρο του παρόντος (βιωματικά παιχνίδια, εκδρομές)
- Εκσυγχρονισμός της διδασκαλίας στο σχολείο (αποφυγή δασκαλοκεντρικού προτύπου διδασκαλίας και στείρας αποστήθισης)
- Αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικά εποπτικών μέσων κατά τη διδασκαλία
- Διενέργεια προφορικών διαγωνισμών μεταξύ ομάδων στην τάξη
- Βιωματική μάθηση με επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, Βουλή των Ελλήνων
- Ανάθεση ατομικών και ομαδικών εργασιών στους μαθητές και παρουσίασή τους στην τάξη

- Συμμετοχή σε βιωματικά προγράμματα εικονικής πραγματικότητας (Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού)
- Αξιοποίηση ιστορικών λογοτεχνικών κειμένων μέσω του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (η προσέγγιση ιστορικών γεγονότων μέσω ανάγνωσης και ανάλυσης διηγημάτων είναι ευχάριστη και ελκυστική στα παιδιά)

Επίλογος

Ανακεφαλαιωτικός

